

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ REGIONINĖS ARCHITEKTŲ TARYBOS IŠVADA

2019 m. vasario 27 d.
Klaipėda

Posėdžio pirmininkas – Edmundas Andrijauskas.

Posėdžio sekretorius – Darius Raišutis.

Klaipėdos regioninės architektūros tarybos (toliau – Taryba) nariai: Vaidotas Dapkevičius, Petras Džervus, Margarita Ramanauskienė, Laimonas Bogušas, Laima Šliogerienė, Edmundas Andrijauskas, Ramunė Staševičiūtė, Romualdas Gailius, Martynas Valevičius, Gintaras Čičiurka, Vytautas Grykšas, Rolandas Rakevičius.

Paaškinimus Tarybos posėdyje davė:

Klaipėdos m. savivaldybės administracijos Urbanistikos skyriaus vedėja Mantė Černiūtė – Amšiejienė.

Lietuvos architektų sąjungos Klaipėdos apskrities organizacijos atstovai Gerda Antanaitytė ir Aurimas Baužys.

Klaipėdos m. savivaldybės administracijos Architektūros ir miesto planavimo skyriaus vedėjas Almantas Mureika.

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

Lietuvos architektų rūmai (toliau – Rūmai) gavo Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos prašymą 2018-12-14 Nr. (4.39.)-R2-3526 „Dėl Klaipėdos miesto rytinės dalies kūrybinių dirbtuvių rezultato“ nagrinėjimo Tarybos posėdyje (toliau – Prašymas). Tarybos prašoma pateikti įvertinimą, rekomendacijas, išvadas ir pasiūlymus dėl pradedamo rengti Klaipėdos miesto rytinės dalies B teritorijos (tarp Pajūrio g., Kelio A13, Liepų g. ir Danės upės) susisiekimo infrastruktūros vystymo specialiojo plano urbanistinių idėjų (toliau – Specialusis planas).

Prie Prašymo pridėti šie dokumentai:

1. Klaipėdos miesto rytinės dalies kūrybinės dirbtuvės, KMRD_Leidiny_20181129. pdf.

II. KLAUSIMŲ NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybė) atstovė architektė Mantė Černiūtė-Amšiejienė pristatė Specialiojo plano rengimo eigą. Atkreipdama dėmesį, kad tam tikslui buvo organizuotos kūrybinės dirbtuvės, architektė akcentavo projekto viešinimo svarbą bei trijų architektų grupių paruoštų koncepcijų naudingumą. Taip pat pažymėjo, kad kūrybinių dirbtuvių tikslas nebuvo išrinkti geriausią urbanistinės plėtros variantą. Kūrybinių dirbtuvių rezultatas traktuojamas kaip idėjų bankas tolimesniam projektavimui ir miesto planų viešinimo forma. Pažymėta ir tai, kad Savivaldybė sieks, kad Specialiojo plano principiniai sprendiniai būtų įvertinti ruošiamame Klaipėdos miesto Bendrajame plane.

Lietuvos architektų sąjungos Klaipėdos apskrities organizacijos (Kūrybinių dirbtuvių organizatoriaus) atstovas, projekto kuratorius architektas Aurimas Baužys trumpai pristatė darbo tikslus, kurių vienas „siekiant kokybiškai vystyti teritoriją, būtina numatyti ne vien susisiekimo, tačiau ir būsimą užstatymo parametrus, jo charakterį“. Kūrybinių dirbtuvių dalyviams taip pat iškelti uždaviniai detalizuoti gatvių trasas, susiejant jas su nauja urbanistine struktūra, numatyti jungtis su Klaipėdos miestu ir rajonu, atkreipti dėmesį į reljefą ir vizualinius ryšius su miestu, senųjų kelių ir dvarviečių padėtis. Tarp probleminių klausimų buvo akcentuojama A13 kelio įtaka, Dangės upės panaudojimas vandens transportui, slėnio erdvės panaudojimas rekreacijai.

A. Baužys trumpai apžvelgė kūrybinėse dirbtuvėse pateiktų darbų sprendinius. Akcentuodamas viešinimo ir visuomenės įtraukimo į kūrybinių dirbtuvių procesą, projekto kuratorius apžvelgė keletą sesijų su visuomene rezultatus ir pasiūlymus planavimo dokumentams rengti. Tarp šių rekomendacijų nurodoma detalizuoti C kategorijos gatvių sprendinius, žemo intensyvumo gatvėms (D kategorija) konkrečių sprendinių neteikti, skatinti privačią iniciatyvą, įveiklinti upės slėnį, numatyti darnaus judumo principų taikymą.

Pažymėta, kad sesijose su visuomene dalyvavo nedaug sklypų savininkų, nors žemėvaldos sprendiniai šioje teritorijoje yra viena iš opiausių problemų. Juo labiau, kad padrikos statybos atskirose vietose jau pradėtos.

Atsakydama į klausimus savivaldybės atstovė nurodė, kad šiame etape gatvių „išėmimas“ iš privačios nuosavybės yra vienas iš Specialiojo plano tikslų. Nurodyta, kad kol nebus paruoštas Specialusis planas, tolimesnė padrika plėtra teritorijoje yra pristabdyta. Taip pat pažymėta, kad naujai ruošiamame Bendrajame plane bus nurodomas užstatymo aukštingumas, intensyvumas, mišrus teritorijos užstatymas. Kūrybinių dirbtuvių pasiūlymai nebus privalomi Specialiojo plano rengėjams. Susirinkusieji akcentavo Dangės uostelių, numatytų ankstesniuose planavimo dokumentuose, įvertinimą bei infrastruktūros jiems įrengimo būtinumą. Projekto kuratoriai, apibendrinami visuomenės nuomonę, pažymėjo, kad didesnė dalyvavusių aptarimuose dalis mato teritoriją kaip miesto dalį su aptarnavimo centrais ir reikalinga struktūra, skirtingai nei vystomos teritorijos į rytus nuo A13 kelio.

Pasisakydamas Architektūros ir miesto planavimo skyriaus vedėjas Almantas Mureika atkreipė dėmesį į ryšių su Klaipėdos rajono teritorijomis nebuvimą, ruošiant Klaipėdos miesto teritorijų planus. Išskirtinį teritorijos rekreacinį resursą – Dangės upę ir slėnį - architekto nuomone, būtina akcentuoti, taip pakeliant visos teritorijos vertę. Primindamas chaotišką žemėvaldą, A. Mureika siūlė intensyvinti savivaldybės bendravimą su norinčiais čia vykdyti plėtrą žemės savininkais ir pabrėžė būtinumą prieš paruošiant Specialųjį planą apibrėžti teritorijos urbanistinę koncepciją, gal būt Bendrojo plano rengimo stadijoje.

III. TARYBOS ARGUMENTAI

Tarybos nariai teigiamai įvertino Klaipėdos m. rytinės dalies kūrybinių dirbtuvių užsakovų, organizatorių ir koncepcijų autorių darbą, siekiant pradėti spręsti didžiulės miesto teritorijos kokybiškos integracijos į miesto urbanistines struktūras problemą. Lietuvos architektų sąjungos Klaipėdos apskrities organizacijos kuratorių įdirbis, formuluojant uždavinius, iškeliant problemas, organizuojant darbą ir viešinimą, yra neabejotinai sveikintinas pavyzdys, siekiant kokybiškos miesto plėtos. Nors pati kūrybinių dirbtuvių forma, dalyvių patirtis ir pagaliau tikslai negali ir neturi atvesti į galutinę, visuotinai priimtą urbanizacijos koncepciją, atliktas darbas tampa svarbia medžiaga tolimesniam teritorijos planavimui. Galima suabejoti ar šių teritorijos urbanistinio formavimo kryptčių pagrindu gali būti rengiama Klaipėdos miesto rytinės dalies tolimesnio vystymo vizija, tačiau neabejotina, kad darbas tampa idėjų banku tolimesniems teritorijų planavimo darbams.

Tiek kryptis plėtoti teritoriją, siekiant įvairių jos charakterio dalių įvairovės, tiek siekis formuoti teritorines bendruomenes - kaimynijas, tiek siūlymai išskirtinio aukštesnio rango daugiafunkcinio centro, išskirtinės architektūros aukštybinių pastatų yra svarstyliniai ir diskutuoti. Tarybos nariai nuogaštam išreiškė ne dėl vienos ar kitos idėjos priimtumo/nepriimtumo, bet dėl nuojautos, kad užstatymo rezultatas bus be jokios urbanistinės idėjos, ką jau matome tarp Slengių ir Mazūriškių Klaipėdos rajone.

Tarybos nariai iš esmės nepritarė Savivaldybės pasirinktam keliui – neturint priimtinos urbanistinės-erdvinės teritorijos plėtos koncepcijos, imtis susisiekimo infrastruktūros vystymo specialiojo plano rengimo. Kūrybinių dirbtuvių paruošta medžiaga negali pakeisti aprobuotos urbanistinės teritorijos vystymo koncepcijos. Inžinerinės infrastruktūros projektavimas be visumos išvystymo idėjos atves į chaotišką plėtrą, kuri iš esmės jau prasidėjo kai kuriuose teritorijos sklypuose. Suvaldyti prasidėjusį negatyvų procesą, dar ir įvertinus tebesitęsiančius nevaldomus

žemės sklypų performavimo procesus, gali tik atsakingai paruošta, besiremianti naujausiu situacijos vertinimu, apsvarstyta ir patvirtinta urbanistinė-erdvinė koncepcija. Šiame plane turi būti numatyti užstatymo morfotipai, centrų (pocentrių) vietos, rekreacinės zonos, vizualiniai, transporto, pėsčiųjų ryšiai ir t.t. Tik tokio plano pagrindu galėsime įvertinti planuojamą gyventojų skaičių, gatvių trasų vietas, jų kategorijas, inžinerinės infrastruktūros koridorius, etc. Peršokti šį planavimo etapą, Tarybos nuomone, yra nepriimtina. Konkursas koncepcijai sukurti, Tarybos nuomone, būtų geriausias sprendimas. Išrinkus priimtinausią sprendimą, jį galima būtų integruoti į ketinamą pradėti ruošti Specialųjį planą ir ruošiamą Bendrąjį planą.

Tarybos nariai taip pat siūlė kompromisinį variantą – papildyti susisiekimo infrastruktūros vystymo specialųjį planą minėtos koncepcijos paruošimo reikalavimu (arba išplėsti Planavimo darbų programos, patvirtintos 2018.04.25 Įsakymu Nr. AD1-1019 p.1.2.2.1). Urbanistinės koncepcijos parengimas šiai teritorijai galėtų tapti ir Bendrojo plano sudėtine dalimi.

IV. TARYBOS IŠVADA, REKOMENDACIJOS

Taryba, įvertinusi Klaipėdos miesto rytinės dalies B teritorijos susikimo infrastruktūros vystymo specialiojo plano urbanistinės idėjas konstatuoja, kad kūrybinėse dirbtuvėse paruošta medžiaga, galiojantis Bendrasis planas ir specialieji planai gali būti tik išeities medžiaga urbanistinei teritorijos koncepcijai paruošti. Taryba mano, kad susisiekimo infrastruktūros vystymo specialusis planas gali būti ruošiamas tik naujai paruoštos teritorijos urbanistinės - erdvinės koncepcijos pagrindu. Kol nėra patvirtintos šios koncepcijos, infrastruktūros Specialiojo plano ruošimas yra per ankstyvas.

Taryba rekomenduoja:

1. Pradėti teritorijos urbanistinės plėtros plano ruošimą pagal pasirinktą būdą (siūloma prioriteto tvarka):

- a) skelbti architektūrinį konkursą geriausiai urbanistinės plėtros idėjai išrinkti;
- b) papildyti užduotį (sutartį) Bendrojo plano rengėjams, numatant teritorijos urbanistinės-erdvinės plėtros koncepcijos variantų parengimą;
- c) papildyti (patikslinti) susisiekimo infrastruktūros vystymo specialiojo plano programą, numatant teritorijos urbanistinės-erdvinės plėtros variantų parengimą.

2. Numatyti orinės aukštosios įtampos linijos iškėlimą etapais dėl geresnės būsimų gyvenimo aplinkos kokybės ir racionalaus miesto žemės naudojimo.

3. Savivaldybei inicijuoti ir organizuoti žemės sklypų perskirstymo procesą.

Posėdžio pirmininkas

Edmundas Andrijauskas

Posėdžio sekretorius

Darius Raišutis